

munka írására kötelezi. «Párhuzam a saji és a mohácsi vész nap között» érdeme buzdításul dicséret, szerzője: Kovács Alajos VIII. o. t. Birálásának érdeme: határozott dicséret, szerzője: Kun Béla VIII. o. t. «Zalán futása X. énekének széptani ellenzése» érdeme elismerés, szerzője: Kovács Alajos. Birálata jobb a munkánál érdeme hat. dics.; szerzője: Arsenovits Gyula VII. o. t. «Temetőben» versnek meleg hangja és könnyedsége megérdemli a hat. dicséretet; szerzője: Major Béla VIII. o. t. Birálásának érdeme elismerés, de a szerző nevét nem mondatta ki. «A mostoha» fordítás és birálata egyaránt gyarló munka; mind kettő érdeme buzd. elismerés. «A magyar ifjusághoz» vers megérdemli az elismerést, szerzője Czettler Rezső VIII. o. t. Birálata gyenge, a kör nem veszi tudomásul. A «Cidromáczkából» fordítás érdeme, jegyzőkönyvi dics. szerzője; Kun Béla VIII. o. t. Birálásának érd. elismerés. «Hervadás» vers nem hiba nélküli, érdeme buzd. dics. szerzője Kun Béla. Birálata egy színvonalon áll a munkával, szerzője Sanza Olivér VIII. o. t. «A tavasz ébredése» férc munka, emlékeztet Tompa: Falusi órák költeményére. Birálata azonban sikerült, érdeme hat. dics. szerzője Engländer Lajos VIII. o. t. «A királyfi és királyleány» fordítás gyenge munka, érdeme buzd. elismerés. Birálata érdemes a buzd. dicséretre, szerzője ismeretlen marad. «Herderből» cz. fordítás érdemkönyvbeírását nyert, szerzője Kun Béla VIII. o. t. Birálásának érdeme elismerés. «Ibolyácska» Parabola érdeme buzd. dics. szerzője Sanza Olivér VIII. o. t. Birálásának rövidsége mellett is van egy kis magja, érdeme elismerés. szerzője Horváth Béla VIII. o. t. «Szt. László uralkodása» tanulmányozásról tanuskodik, érdeme hat. dics. szerzője Messinger Manó VI. oszt. tan. hallgató tag. Birálata buzd. dics-re érdemes, Szerzője Nyikos Jenő VII. o. t. «Vígáság az élet» dithyramb féle vers érdeme hat. dics. szerzője Köpöcsdy Dezső VIII. o. t. Birálásának érdeme buzd. dics. szerzője Messinger Manó. — Messinger M. hallgató tagot, minthogy két dicséretes munkát írt az alapszabályok értelmében felveszi a kör rendes tagjai sorába. «Álomkép» vers érdeme jegyzőkönyvi dics. szerzője Thaly István VIII. o. t. Birálásának érd. elismerés. «Fordítás görögéből» és birálásának érd. hat. dicséret. A munka szerzője Köpöcsdy Dezső, a birálaté Sanza Olivér. «Verse» és birálásának érdeme buzd. dics. A munka szerzője Kun Béla; a birálaté Springer Sámuel VIII. o. t. «Gondolatok télen» hat. dicséretet kapott, szerzője Thaly István. Birálata

versben van írva, ügyessége és találó megjegyzései folytán megérdemli s hat. dicséretet, szerzője Czettler Rezső VIII. o. t. — Szavatelok. Jegyzőkönyvi dicséretet kapott Espersit János VII. o. t. (Részlet Hamletből) Határozott dicséretet kapott: Havasy J. A vén cigány Vörösmarty, Czettler R. A gyáva Rudnyánszky, Litsek Géza Csáky Lóra, Dengi J. Kun B. Gondolatok a könyvtárban Vörösmarty Köpöcsdy D. Az öngyilkos Gabányi, Gaál Miklós Simon Judit Kiss József. Buzdításul dicséretet kapott: Daru M. Az erdélyi hadsereg Petőfi Springer S. Költői ábránd stb. Petőfi Samu J. A hazáról Petőfi. Elismerést kapott: Schmiéd Sándor Szondy két apródja Arany, Sonkovics L. Balzsamcsepp Aranytól.

Szerkesztői telefon.

Zentai! Szegény Miskánknak iszonyu fejtörésébe kerül ezt a levelet megérteni és kiszedni. En mint a lap előfizetője vagyok és a lap igen jó. Én kérek egy gyűjtő ívet előfizetőket keresek és kérem az utasítást. A Leo helyet Oszkárt. Polgári III osztályában egyre kapot elégtelent. De mi az ujság Budapesten. Van sok előfizető. A Br Eötvös bucsuja igen szép. Ha meg nem vetnék akkor felküldeném a fényképet. Boldog új évet kívánok a szerkesztő urnak. Maradok hűszellett Zentai.



Hat honnan tudjuk most, hogy ki az a Zentai? St. Gusztáv. Losonc. A kiadóhivatal megküldi ingyen. K. Aladár. Székhely. Mind a kettőt egyformán használják. Masion. A négy dolgozat helyett írja meg Vörösmarty «Vén cigány»-ának poetikai fejtegetését szépen, egészen s akkor derék dolgot mivel. Az említett tételek elcsépelet iskolai feladványok. Berkovics M. Tata. 1. A fordító neve nem lényeges, csak az a fő, hogy tetszik-e magának maga a munka. 2. Az életrajzok elmaradtak. 3. Abból nem kaphat mutatványt. 4. Az «Otthon» kiadóhivatala VI. Aradi-u. 8. sz. 5. Olvashatja. A nevelő cz. vigjáték nem is vigjáték, meg nem is elég szellemes. Reisz E. Losonc. A kiadóhivatalhoz tartozó dolgokba sem beleszólásunk sem befolyásunk nincs. Juga J. Ha a 9 előfizetőt beküldte s azok elő is fizettek, joggal kívánhatja a t. példányt. Csak kérje a kiadóhivaltól. Több kérdésre a jövő számban felülünk.

«Kosmos» müintézet nyomása. Budapest, VI. Aradi-uteza 8.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:	SZERKESZTŐSÉG:
Egész évre	4 frt.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-uteza 31.
Fél évre	2 frt.	főgymnasiunai tanár.	KIADÓHIVATAL:
Negyed évre	1 frt.		Budapest, VI., Teréz-körút 23. sz.
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.	HIRDETÉSEK felvételnek és jutányosan számítatnak

A KOLOZSVÁRI ÜNNEP.

(*) A kolozsvári egyetemnek nagy és emlékeztető ünnepe volt a múlt vasárnap. Pedig nem történt más, csak egy tanulmányait végzett ifjút avattak doktorrá.

Maga a doktorrá avatás ténye, bár a felavatott életében örökké emlékeztető marad, magában véve igen közönséges dolog, mert minden héten ismétlődik az egyetemen.

A kolozsvári doktorráavatást ünneppé avatta, hogy ott ezáltal első ízben avattak doktorrá egy olyan ifjút, a ki összes középiskoláit és egyetemi tanulmányait kitüntetéssel végezte, a kit éppen ezért az a kitüntetés ért, hogy ő felsége a király nevében ünnepélyesen avattak fel s a király személyét helyettesítő kultuszminiszter átadta neki a királyi elismerés jelül a király ajándékát, a brilliánsokkal ékesített doktori gyűrűt.

A kitüntetés alkalmával a kultuszminiszter szép beszédet intézett a kitüntetett ifjuhoz s az ünneplő közönséghez. A többek közt hivatkozva a király fejedelmi tetteire, a ki a kiváló szorgalmu ifjak kitüntetésére ezt az ünnepélyes felavatási intézményt megteremtette, felhívja a társadalom érdeklődését az ifjuság tudományos képzése és nemes versenye iránt, melyet figyelemmel kísérni és meleg érdeklődéssel vizsgálni kötelessége a társadalomnak, mely tevékeny munkatársa lehet a tanári kar oktatásának és nevelésének s így jötevője a nemzet legnagyobb kincsének, a haza ifjuságának.

Az ifjuság a jövő reménye, mely egykor hivatva lesz elfoglalni a tért a társadalomban és

a közéletben. Művelt társadalmat csak művelt ifjuság teremthet, tehát a nemzet intelligenciája teljesen attól függ, hogy az ifjuság minő mértékben törekszik magát kiművelni. Ha az ifjuság nem törekszik szem elől nemcsak a saját egyénisége iránt tartozó kötelességteljesítést, hanem az is folyton szem elől lebeg, hogy az egyes emberek műveltségének nagy összességétől függ az egész nemzet műveltségének mértéke: lehetetlen, hogy akkor, midőn főleg a saját jövőjének munkálásán dolgozik, elfeledkezzen arról, hogy ugyanakkor nemzeti érdekről is szó van.

Nem kívánunk mi mást az ifjuságtól, csak kötelességeinek lelkiismeretes teljesítését. Ez majd emeli, viszi, odaállítja, arra pályára vezérli őt, mely hivatásának megfelel.

A nemzet életében számottevő rész az ifjuság. A mely nemzetnek erős, fejlett, képzett, művelt, tetterős, lelkes ifjusága van, annak népe hatalmas a tudományban, a politikában, s ha kell, vitéz a csatatéren is.

En is azt mondom nektek, a mivel Napoleon buzdította katonáit: Magyar ifjuság! Egy ezred év dicsősége néz reád, egy új évezred fényének sugarai vannak kezdedben. Gyujtsd meg a szövétneket s küzdj a zászló alatt, melyet atyáid becsülettel szolgáltak!

Ne a királyi kitüntetés után való vágyódás adjon nektek lelkesedést, hanem a nemzeti becsületérzés. Bár minden tizedik magyar ifjút királyi kitüntetéssel kellene doktorrá avatni! Akkor lenne csak nagy és igazán hatalmas az ezeréves Magyarország!

MIAMIS KIRÁLY.

Irta: WALDEN EDMUND.

Csak löjjenek le ezek a kalózok csupa gyilkos-lási viszketegeből néhány indiánt, a ki halászni jön ide, tudom, hogy mindjárt kitör a háboru, melyben az ártatlan gyarmatokat is pusztítják. Ily módon nem egyszer vitték már harcra az indiánokat; ők aztán nem tesznek különbséget a becsületes ember s a banditák között. Isten őrizzen meg bennünket az ilyen indián háborútól.

— Igazsága van, Master, mindnyájunkra nézve csak ártalmas lehet.

John lelkesedéssel hallgatta atyjának fiatal korában viselt dolgait és feltette magában, hogy hasonló esetben, ő is atyja hősiességét követné.

— Bob, ha jól emlékszem, már önnek is többször volt dolga az indiánokkal.

— Igen, Master, legszebb ifjúkori emlékeim fűznek a vörös bőrűekhez. Szüleim a Quondago mellett laktak, atyám hajós volt a folyón és az Ontarion; elég sivár volt még akkor ez a vidék. Gyakran ránk tört az indián had s gyujtogatott, rabolt; soha sem feledem el, pedig még csak 8 éves voltam, mikor láttam.

— Mi elmenekültünk ugyan az erdőbe: atyám, anyám s én. De volt egy öcsém, a 6 éves Tamás, ezt agyonütötték a czudar vörösök s holttestét a folyóba dobták. Soha se láttuk többé. Még azt sem tudhattuk meg, melyik törzshöz tartoztak az orvtámadók, délről vagy Kanadából törtek ránk, sohase került napfényre a dolog. Valóságos haramiabanda volt, a mely éjjel, a legnagyobb nyugalom idején tört birtokunkra. Azóta gyűlölöm ezt a vörösfajt s ha arra kerül a dolog, szivesebben ütöm őket, mint a francziákat, ez pedig nagy szó. No később módomban állott visszafizetni nekik. — folytatá boszus arckifejezéssel, — nem hiába neveztek el «nagy medvének», érezték is csapásaimat.

— Bizony, Bob, durva, vad világ van itt a határon, tudja ezt mindenki, a ki hosszabb ideig tartózkodott ott.

Egy időre elhallgattak, majd John törte meg a csendet így szólva apjához: — Kissé bemelegyék a szigetre és kitekintek a tóra.

— Menj csak fiam, mi addig itt maradunk és szemmel tartjuk a «Molly»-t.

John vállára vette puskáját és neki indult az erdőnek; követte őt az indián is, a nélkül, hogy felszólították volna erre.

— O, hát el akarsz engem kísélni, Nikunthas? — mondá John.

— Ez igenlőleg intett fejével. — Veled megyek.

— No hát jöjj és a két fiatal ember ezzel elment a tó felé.

A mint maguk előtt látták a tó csillogó tük-rét, óvatosabban mozogtak, csendesebben haladtak és csak ott állottak meg, a hol a bokrok teljesen elfedték őket.

A tó elhagyatott volt; nem láttak rajt sem csónakot, sem vitorlást, csak néhány sűrű röpködött a víz felett, néha hangot hallatva.

Egy kis szünet mulva, miután John eleget gyönyörködött azon gyönyörű tájképben, melyet a reggeli nap fényében uszó tó mutatott, így szólott indián kísérőjéhez: — Jere, végig haladunk itt a part mentében.

Hallgatagon ment elől és ugyancsak némán, zajtalan lépéssel kísérte őt Nikunthas.

Ez egyszerre csak megállott s figyelmesen vizsgálta az előtte levő ágakat s galyakat, melyek halomban heverték; látszólag a szél hordta össze.

John is megállott s nézte az indiánt.

— Mi tűnt fel neked?

Anélkül, hogy felelt volna, odament Nikunthas az ághalmazhoz, megvizsgálta mégegyszer, azután pedig leszedte felső részét.

Bámulva nézte ezt John. A vörösbőrű még levett a halmazról néhány ágat s a halmaz tetejébe mutatva így szólott Johnhoz. Nézz ide. John odament s meglepetésére indián kanoet talált az ágak között. John is segített Nikunthasnak az ágak elszedésében és nemsokára tisztán látták, hogy az előttük levő csónakban néhány evező s halász eszköz van.

— Oh ezt tán jól használhatjuk, ezt jó volt megtalálni, — mondja John.

Nikunthas e szavakkal mutatott a kanoera: «Jhin kanoe.»

— Jól van, biztosan vörösbőrűeké; de nem is akarom én eltulajdonítani, csak a legnagyobb szükségben fogjuk használni.

— Irokéz kanoe, kanoe jó, vigyük csak el.

— Elhiszem, hogy jó. Egyelőre azonban itt hagyjuk a csónakot, a míg szükségünk nem lesz rá. — Ráarkta ismét az ágakat, míg egészen el nem fedték.

Tovahaladva a sziget északi részén lévő csatornához értek; itt nem láttak semmit,

csendes volt minden épp úgy mint a sziget közepén, majd azon csatorna felé tartottak, melyen a «Molly»-n bejöttek. Itt földnyelvet képezett a sziget, a melyet a «Molly» a vihar alkalmával körülhajózott. A földnyelv szélére mentek és a mennyire lehetett szabadszettel, minden irányban néztek. Mindenütt néma csend uralkodott. John egy magas fenyőre mászott, az indián hasonlóképen cselekedett és a magasból néztek körül a szigeten. Széltében hosszában semmit sem láttak csak néhány vízi madarat; csak ezek röpködtek a tó felett.

Elég jól láthatták a «Molly»-t is, nemkülönben rejtékelyüket. De Bobot és az öreg Burnsot nem vették észre.

Leszálltak a fáról és lassan oda mentek a két férfihoz, hogy megvigyék nekik a hirt, hogy jelentést tehessenek a tapasztaltakról.

A csónak felfedezéséről szóló hirt megnyugodva vette tudomásul a két férfi; mert a körülményekhez képest még hasznukra válhatott.

— Állandóan a szigeten lévő fogolyra gondolkodok, atyám, — mondja John, — és jól esnek nekem, ha kísérletet tehetnék kiszabadítására?

— A veszélyre gondoltál-e, melylyel ez jár?

— Emberi kötelesség a szenvedőkön segíteni, meg aztán tudod, hogy a veszélyek nem igen fognak meglepni.

Akadunk is egy csónakra; ezt fogjuk használni, a mienk nem kerül veszélybe. Az indiánt elviszem magammal már csak azért is, mert ő neki is olyanok az érzékei s ravaszsága, mint a vad állatoké. Meg aztán ránk nézve is csak előnyös lehetne, ha az ellenséget kikémelelnék.

— Ebben igaza van Johnnak. Én is jónak tartanám, ha körülnéznék itt a szigeten, de úgy, hogy csónakunkat ne tegyük ki veszélynek, ha mindannyian elmegyünk, akkor okvetlenül a nagy csónakot kell vennünk, mert a kis indián kanoe aligha bírna el engem. Én ugyan szivesen itthon maradok, de Burns Master, szerintem mégis csak legjobb lesz, ha a két fiatalot küldjük el erre a kémszemlére, mi pedig ketten itt maradunk. John eszes is, bátor is, az indián még jó szolgálatot tehet neki. Ez a ficzkó, a kit csak az imént ragadtunk ki az Ontarion vizéből, elég értelmes.

Burns gondolkodva állott a fiatalok közt.

— Ott is, itt is Isten kezében van az életünk atyám.

— Jó, hát legyen meg a kedvetek, — vá-

laszoló Burns — induljatok el napnyugtakor. De majd visszatáltok-e?

— Jól tudom fekvését, rátalálok.

— No, nem bánom, kísérlejték meg Isten nevében.

A szép májusi nap csakhamar elmúlt. Közbe-közbe elaludt egyik is, másik is, hisz előző éjjel keveset pihentek. Tüzet nem mertek rakni s így hidegen kellett elfogyasztani az ételt. Kevéssel napnyugta előtt John így szólott Bobhoz:

— No add tudtára valahogyan az indiánnak, hogy mi czélja a mi utunknak.

Bob erre összeszedte indián tudományát s a szigetekre mutatva így szólott Nikunthashoz. Ellenség van ott. — Figyelemmel leste az indián Bob szavait, s puskájához kapott, mintha csak ezt akarta volna mondani. — Csak jöj-jön ide. — Azután azt kérdezte Bobtól: — Injin?

— Nem, fehér rablók.

— Jó.

— John csónakban akarja az ellenséget szemmel tartani, nem kíséred el őt?

Az indián erre felkelt, John vállára tette kezét és ezt mondta. Jó, menjünk hát.

— Tehát ennyire már volnánk.

John megértette az indiánnal, hogy először is a talált indián kanoel felé tartanak.

— Menj Isten szent nevében; az ő áldása kíséren utadon, — mondá meghatottan az öreg puritán, midőn John bucsut vett tőle.

A két fiatal ember magához vette a puskát. John azonfelül még egy gyapju-kendőt és avval neki indultak az erdőnek.

Nemsokára odaértek a csónakhoz s csakhamar vizre bocsátották.

Meglehető erős szél fujt és épp ez vezette John az azon gondolatra, hogy a gyapotkendőből vitorlát csináljon, amit többször megtett ott-hon, a folyóvizeken.

Két vastagabb fadorongot vágott le a vadászkesével; az egyiket felállította, a másikat keresztben tette rá; ezekre erősítette a gyapotkendőt és csakhamar kész volt a vitorla.

A mint az indián John szándékát felismerte, mosolygott. Néhány lépésnyire elment tőle és a tollakkal, melyeket az erdőben talált felékesítette John sapkáját.

— Mit akarsz evvel?

— Injin, — volt Nikin'has válasza, mialatt magára mutatott, — Injin, mondá Johnra mutatva, — minden Injin.

(Folytatása következik.)

MIAMIS KIRÁLY.

Irta: WALDEN EDMUND.

Csak löjjenek le ezek a kalózok csupa gyilkolási viszketéből néhány indiánt, a ki halászni jön ide, tudom, hogy mindjárt kitör a háboru, melyben az ártatlan gyarmatokat is pusztítják. Ily módon nem egyszer vitték már harcra az indiánokat; ők aztán nem tesznek különbséget a becsületes ember s a banditák között. Isten őrizzen meg bennünket az ilyen indián háborútól.

— Igazsága van, Master, mindnyájunkra nézve csak ártalmas lehet.

John lelkesedéssel hallgatta atyjának fiatal korában viselt dolgait és feltette magában, hogy hasonló esetben, ő is atya hősiességét követné.

— Bob, ha jól emlékszem, már önnek is többször volt dolga az indiánokkal.

— Igen, Master, legszebb ifjúkori emlékeim fűznek a vörös bőrűekhez. Szüleim a Quondago mellett laktak, atyám hajós volt a folyón és az Ontario; elég sivár volt még akkor ez a vidék. Gyakran ránk tört az indián had s gyújtogatott, rabolt; soha sem feledem el, pedig még csak 8 éves voltam, mikor láttam.

— Mi elmenekültünk ugyan az erdőbe: atyám, anyám s én. De volt egy öcsém, a 6 éves Tamás, ezt agyonütötték a czudar vörösök s holttestét a folyóba dobták. Soha se láttuk többé. Még azt sem tudhattuk meg, melyik törzshöz tartoztak az orvtámadók, délről vagy Kanadából törtek ránk, sohase került napfényre a dolog. Valóságos haramiabanda volt, a mely éjjel, a legnagyobb nyugalom idején tört birtokunkra. Azóta gyűlölöm ezt a vörösfajt s ha arra kerül a dolog, szivesebben ütöm őket, mint a francziákat, ez pedig nagy szó. No később módomban állott visszafizetni nekik. — folytatá boszus arczifejezéssel, — nem hiába neveztek el «nagy medvének», érezték is csapásaimat.

— Bizony, Bob, durva, vad világ van itt a határon, tudja ezt mindenki, a ki hosszabb ideig tartózkodott ott.

Egy időre elhallgattak, majd John törte meg a csendet így szólva apjához: — Kissé bemelegyek a szigetre és kitekintek a tóra.

— Menj csak fiam, mi addig itt maradunk és szemmel tartjuk a «Molly»-t.

John vállára vette puskáját és neki indult az erdőnek; követte őt az indián is, a nélkül, hogy felszólították volna erre.

— O, hát el akarsz engem kísélni, Nikunthas? — mondá John.

— Ez igenlőleg intett fejével. — Veled megyek.

— No hát jöjj és a két fiatal ember ezzel elment a tó felé.

A mint maguk előtt látták a tó csillogó tükrét, óvatosabban mozogtak, csendesebben haladtak és csak ott állottak meg, a hol a bokrok teljesen elfedték őket.

A tó elhagyatott volt; nem láttak rajt sem csónakot, sem vitorlást, csak néhány sűrű röpködött a víz felett, néha hangot hallatva.

Egy kis szünet mulva, miután John eleget gyönyörködött azon gyönyörű tájképben, melyet a reggeli nap fényében uszó tó mutatott, így szólt indián kísérőjéhez: — Jere, végig haladunk itt a part mentében.

Hallgatagon ment elől és ugyancsak némán, zajtalan lépéssel kísérte őt Nikunthas.

Ez egyszerre csak megállott s figyelmesen vizsgálta az előtte levő ágakat s galyakat, melyek halomban heverték; látszólag a szél hordta össze.

John is megállott s nézte az indiánt.

— Mi tünt fel neked?

Anélkül, hogy felelt volna, odament Nikunthas az ághalmazhoz, megvizsgálta mégegyeszer, azután pedig leszedte felső részét.

Bámulva nézte ezt John. A vörösbőrű még levett a halmazról néhány ágat s a halmaz tetejébe mutatva így szólt Johnhoz. Nézz ide. John odament s meglepetésére indián kanoet talált az ágak között. John is segített Nikunthasnak az ágak elszedésében és nemsokára tisztán látták, hogy az előttük lévő csónakban néhány evező s halász eszköz van.

— Oh ezt tán jól használhatjuk, ezt jó volt megtalálni, — mondja John.

Nikunthas e szavakkal mutatott a kanoera: «Jhin kanoe.»

— Jól van, biztosan vörösbőrűeké; de nem is akarom én eltulajdonítani, csak a legnagyobb szükségben fogjuk használni.

— Irokéz kanoe, kanoe jó, vigyük csak el.

— Elhiszem, hogy jó. Egyelőre azonban itt hagyjuk a csónakot, a míg szükségünk nem lesz rá. — Rárakta ismét az ágakat, míg egészen el nem fedték.

Tovahaladva a sziget északi részén lévő csatornához értek; itt nem láttak semmit,

csendes volt minden épp úgy mint a sziget közepén, majd azon esatorna felé tartottak, melyen a «Molly»-n bejöttek. Itt földnyelvet képezett a sziget, a melyet a «Molly» a vihar alkalmával körülhajózott. A földnyelv szélére mentek és a mennyire lehetett szabadszeggel, minden irányban néztek. Mindenütt néma csend uralkodott. John egy magas fenyőre mászott, az indián hasonlóképen cselekedett és a magasból néztek körül a szigeten. Széltében hosszában semmit sem láttak csak néhány vízi madarat; csak ezek röpködtek a tó felett.

Elég jól láthatták a «Molly»-t is, nemkülönböztetve rejtekhelyüket. De Bobot és az öreg Burnsot nem vették észre.

Leszálltak a fáról és lassan oda mentek a két férfihoz, hogy megvigyék nekik a hirt, hogy jelentést tehessenek a tapasztalatról.

A csónak felfedezéséről szóló hirt megnyugodva vette tudomásul a két férfi; mert a körülményekhez képest még hasznukra válhatott.

— Állandóan a szigeten lévő fogolyra gondolok, atyám, — mondja John, — és jól esnek nekem, ha kísérletet tehetnek kiszabadítására?

— A veszélyre gondoltál-e, melylyel ez jár?

— Emberi kötelesség a szenvedőkön segíteni, meg aztán tudod, hogy a veszélyek nem igen fognak meglepni.

Akadunk is egy csónakra; ezt fogjuk használni, a mienk nem kerül veszélybe. Az indiánt elviszem magammal már csak azért is, mert ő neki is olyanok az érzékei s ravasztsága, mint a vad állatoké. Meg aztán ránk nézve is csak előnyös lehetne, ha az ellenséget ki-kémlelnék.

— Ebben igaza van Johnnak. Én is jónak tartanám, ha körülnéznénk itt a szigeten, de úgy, hogy csónakunkat ne tegyük ki veszélynek, ha mindannyian elmegyünk, akkor okvetlenül a nagy csónakot kell vennünk, mert a kis indián kanoe aligha bírna el engem. Én ugyan szivesen itthon maradok, de Burns Master, szerintem mégis csak legjobb lesz, ha a két fiatalat küldjük el erre a kémszemlére, mi pedig ketten itt maradunk. John eszes is, bátor is, az indián még jó szolgálatot tehet neki. Ez a ficzkó, a kit csak az imént ragadtunk ki az Ontario vizéből, elég értelmes.

Burns gondolkodva állott a fiatalok közt.

— Ott is, itt is Isten kezében van az életünk atyám.

— Jó, hát legyen meg a kedvetek, — vá-

laszoló Burns — induljatok el napnyugtakor. De majd visszatáltok-e?

— Jól tudom fekvését, rátalálok.

— No, nem bánom, kíséreljétek meg Isten nevében.

A szép májusi nap csakhamar elmult. Közbe-közbe elaludt egyik is, másik is, hisz előző éjjel keveset pihentek. Tüzet nem mertek rakni s így hidegen kellett elfogyasztani az ételt. Kevéssel napnyugta előtt John így szólt Bobhoz:

— No add tudtára valahogyan az indiánnak, hogy mi célja a mi utunknak.

Bob erre összeszedte indián tudományát s a szigetekre mutatva így szólt Nikunthashoz. Ellenség van ott. — Figyelemmel leste az indián Bob szavait, s puskájához kapott, mintha csak ezt akarta volna mondani. — Csak jöj-jön ide. — Azután azt kérdezte Bobtól: — Injin?

— Nem, fehér rablók.

— Jó.

— John csónakban akarja az ellenséget szemmel tartani, nem kíséred el őt?

Az indián erre felkelt, John vállára tette kezét és ezt mondta. Jó, menjünk hát.

— Tehát ennyire már volnánk.

John megértette az indiánnal, hogy először is a talált indián kanoel felé tartanak.

— Menj Isten szent nevében; az ő áldása kíséren utadon, — mondá meghatottan az öreg puritán, midőn John bucsut vett tőle.

A két fiatal ember magához vette a puskát. John azonfelül még egy gyapju-kendőt és avval neki indultak az erdőnek.

Nemsokára odaértek a csónakhoz s csakhamar vízre bocsátották.

Meglehetősen erős szél fújt és épp ez vezette John azon gondolatra, hogy a gyapotkendőből vitorlát csináljon, amit többször megtett otthon, a folyóvizeken.

Két vastagabb fadorongot vágott le a vadászkesével; az egyiket felállította, a másikat keresztben tette rá; ezekre erősítette a gyapotkendőt és csakhamar kész volt a vitorla.

A mint az indián John szándékát felismerte, mosolygott. Néhány lépésnyire elment tőle és a tollakkal, melyeket az erdőben talált felékesítette John sapkáját.

— Mit akarsz evvel?

— Injin, — volt Nikunthas válasza, mialatt magára mutatott, — Injin, mondá Johnra mutatva, — minden Injin.

(Folytatása következik.)



Egyszerre, mint sphaerák zenéje,
Tör fel a csendes, méla éjbe,
Viszhangra keltve szikla bérczet: —
Tündérek ajkán égi dal,
Magasbra törve bájolóbb, még szebb
S halk, csendes, bús-akkordba hal.
Elhallgat rá a fülemilének
Parányi ajkán dal s az ének
Megállnak a bűgő levélkék;
Mik egymásnak eltök regélték
S büvölve zöld lombárny alatt:
Pajzán szellő áll hallgatag.
Némán merengve áll az ifju ott,
Szívébe lopta már e hang magát,
Keblébe vágy kél halkan, titkosan,
Mely úgy ragadja mind tovább-tovább.
A tüske vérzi, utját állja fa,
Befonja lábát hajló inda ág,
Nem érez ő, nem érzi, látja ezt.
És nem hall mást, csak azt a bűvdanát,
Csak egy bokor még, csak egy levél
S előtte nyílik tündér látomány:
Kézen fogódzva tánczot járva lejt,
Száz éjji villi, száz tündér leány.
Halványan süt le s úgy mosolyg a hold,
Varázsfényt szórnak szende csillagok;
Oly észbontó a táncz, mit lejtének
S oly büvölő, oly ábrándos daluk: —

A piruló hold
Dus fénye az égre leszállott,
Fényt ülte a föld:
Im lejteti jertek a tánczot.
Körbe fogódzva,
Nem látja föld fia arcunk,
Vig ünnepeit im
Tánczolva, dalolva mi tartunk.
Édes dana zeng
S alomra hívólag az ének:

Még mulik az éj
S hull harmata hajnali égnek.
Igy folyt a dal, így énekeltek ők
Az ének lenge, tündér gyermeki;
Kézen fogódzva kezdtek újra el
Bübájos tánczot játszva lejteti.
Büvölten áll az ifju dalnok ott,
A tánczolókon hosszan függ szeme,
Kezével önként kobza hurjain
Végig sikamlis kél im halk zene. . .

Hová levétek merre szálltatok,
Tündér leányok jertek vissza hát!
Kialt az ifju s úgy sir, úgy eseng,
És visszazengi a liget szavát.

Leteszi lantját, mely hű társa volt,
Leghűbb barátját köhöz verdesi;
Megindul majd a tündérek nyomán,
Nyögése a táj csendjét felveri.

Rut tüske vérzi, utját állja fa,
Befonja lábát hajló inda ág,
Nem érez ő, nem érzi, látja azt.
És nem hall mást, csak azt a bűvdanát.

Eltűnt a vár, eltűnt a kert is,
Lombsátoros, zengő berek,
Nem nyí virág, nem csörg patakcsa,
Dalos madár nem csicsereg

A büszke tornyok mind ledőltek,
Ledől a karsu, büszke vár,
A szép vidék, a tarka tájék
Kihalt, kipusztult, oly kopár.

Kiszáradt habja a kis érnek,
Nem csörg le halkan, nem csacsog,
Tükrébe nem ringatja többé
A felkelő, derült napot.

Hol vannak már a tarka lepkék,
A pázsit enyhe bársonya,
Mely a vándort pihenni hívta
S a kis virágok? — — Mind oda!

Helyén, hol áll, most is ottan
Virágtalan, kopár halom van,
Fa nem nő meg rajt, sem növény nem: —
Egy-egy kakukfű leng e szélben.

Ha megkérded a nép regéit:
E szép csodás regét beszél;
S a vár helyét, most pusztá dombját
Kérdezed, ma is «Lányvár»-nak mondják.

Schier Aladár.

Erkölcsei tanulságok Tompa Virágregéiből.

— Pályamunka. —

S a megvetett, a nemes körökből száműzött
kebelnek egy mardosó, le nem rázható
bilincse marad meg, melynek gyötrése a
bűnös lelket nem engedi nyugodtan megpihenni,
üzi, hajtja egyre:

«Szébb mult felől emlékezet.»

Ez emlékezettel ujulnak fel az öntudat, a
lelkiismeret marcangoló vádjai!

(Vadrózsa.)

A kicsapongásnak, fékevesztett szenvedély-
nek romboló hatása van a lélekre. A boldog-
ság mézébe, ha tulságosan hajhászszuk, a ke-
serűség ürme vegyül. A szívagos boldogság
már nem boldogság. A szív nem tudja elviselni
a túl boldogság szerte duzzadó lüktetéseit, el-
fullad a viharzó árban, kihál a nemes érzés
belőle.

«Kedélye érzéketlen álhalott»

(Szegfű.)

S ha egyszer a kicsapongás tönkre tette
egész valónkat, ha elerőtlenítette a testet, el-
fásította a lelket: nincs többé menekvés.

«Önmagát ijeszti a szív
Álma oly kísérteti
Száras kóró lett az élet
Játékul a kin szelének,
A mely rázza, zörgeti,
Mig nem a vihar megindul,
S összetörve, irgalombul
A sirhalmakhoz veti.»

Csak a sirnál szakad meg a fájdalom, mulik
el a szív keserve, tépdelő bánkódása, a hant
alatt, — mely egyformán takar királyt és kol-
dust, tiszta lelkűt és bűnöst, hol nincs többé
kiváltság, — szünik meg végre az önvád mar-
czangolása.

(Szarkaláb.)

Akarmily nagy legyen is földi boldogságunk,
csak elmulik, hervad lassanként. A mi földi-

séghez van kötve, annak kérlelhetetlen sorsa
a mulandóság.

«A lefolyt hab tér e meg?
Eltűnt, boldog óra ha
Jön e vissza valaha?»

Soha . . . soha! Fut, játszva röppen az
emberi élet s fut, tűnik az étellel együtt, az
öröm, a boldogság is. A mult vissza nem jó,
csak felvidítő, avagy bús emléke marad meg
a szívnek. Csapás csapásra jöhet az életben,
ha nem érdemeljük meg. Megvillan a halál
irgalmatlan kaszája, elragadja a szerető férjet
s talán az árvaság nyomorába dönt egy egész
családot, mely tegnap még csak a boldogsá-
got ismerte. Így van ez az emberi életben.
Por és hamu vagyunk, porrá és hamuvá kell
lennünk.

(Nefelejts.)

Milyen is az emberi élet! Vérmes remény-
nyel, duzzadó erővel virágos uton halad az
ember. Szétfoszlik a szép remény, kifárad az
erő, tüskével szúr az út, melyen haladnunk
kell. Ez a sors, az ember sorsa. Hiszen

«Tágas körben csapong a földi pálya,
Es miatha mindig egy csapáson járna;
Összebb, összebb vonul pedig mesgyéje
Hogy végre a vonzó központot érje!
Es míg sokat remélünk, várunk dörén,
Megnnyilik a sir, e mély földi örvény;
Felettünk összefut setét homokja,
Minden feled és mindent feledünk.
Annál a könnynél ninesen egyebünk:
Mit a hűség hullat reánk zokogva.»

Mig élünk a nagy világ szemünkbe dicsér,
vagy legyaláz, a mint szeszélye hozza magá-
val. Mert lehet, hogy szidalom helyett dicsé-
retet érdemelnénk, de viszont hányszor meg-
történik az is, hogy érdemetlenül is felemel
valakit a sors, a világ pártossága? Mindez el-
mulik a sir ölén. Elhallgat a magasztalás za-
jos hangja, elnémul a rágalom szidalma. A
nagyvilág könnyen feled. — Ne féljünk, ne

csüggedjünk: ne rettegjünk a haláltól, ne ejt-
sen bennünket kétségbe s ne éleszsze a re-
ménytelenség sivárságát lelünkben a megha-
lás tudata, gondolata. Kik hozzánk legközelebb
allottak, kik, — úgy szólván — szívünkhöz
voltak növe, nem felednek el. A hitvesi s a
gyermeki hűség könnyei áztatják a hant por-
hanyó göröngyit; virágot fakaszt a hűség a
halál birodalmában, . . . virág nyitja ki szir-
mait a hant fölött, s a könny ott csillog a ke-
helyben . . . a meghalt emléke pedig él a
rokonai szivekben.

Halálfa.

Földi életünk mivolta határozza meg sorsun-
kat a siron tul is. Legyünk hivek, önfeláldozók,
nemes érzésűek e földi életben, munkáljuk úgy
a család, mint a társadalom s a haza javát.
Ha így teszünk, emlékünktől, buzdító például
marad meg. Ne tántorítson el a munkálkodás-
tól, ha e földi életben a kívánt siker nem is
koronázza munkánkat, ha bánt, üldöz is a
rosszakarat keze. Az elvetett jó mag nem
veszhet el, ha előbb nem, kihajt a halál után
s némelyik terem «százannyit, másik hatvan-
és ismét másik harminczannyit.» (Szt. irás.)
Igaz, hogy a nagyvilág könnyen feled, de az
igazi érdemet, nem feledheti el. A rokonok; a
hitves, a gyermekek megőrzik a férj, az apa
emlékét, a társadalom a közjóért, munkál-
kodóit, a haza a hű honfiét.

«Hideg föld a vért eliszsa,
Benne minden élet elhül
De a holtat visszaküldi
A mosolygó kikeletűl.
Mert bár a szív nem dobog már
S érzéketlen, föld alatt van:
A mely lángolt benne egykor:
A szent érzés halhatatlan.»

(Lgő szerelem.)

Van tehát igazságtalanság, de van igazság,
érdem, elismerés is a világon. Igazi érdemeket
kell szereznünk s akkor a szomorú tanulság
(Halálfa) nemhogy elcsüggesztene, sőt reményt
a diadal hitében való erős megnyugvást önt
sziveinkbe.

Égő szerelem.

Tompa nemes életnézete a szerelemről a
Repkényben nyilatkozik, szívének érzelmeit tárja
ki, de egyúttal megszólaltatja a józan ész sza-
vát s kifejezést ad a költő érzelmeinek, de
egyúttal ítélletének is.

«Emel a tiszta szerelem.»

Ebből a nagy erkölcsi igazságból indul ki
a költő.

Az a szerelem a legmegragadóbb, emberhez
méltóbb, mely menten minden földi salaktól,
a szív mélyéből, a lélek igaz vonzalmából fa-

kad. Az eszményi szerelem ez. Nem a leher-
vadó testi szépség, hanem a lélek sirig tartó
éke, jósága legyen az irányadó. A nemes, tiszta
szerelem egyfelől ledönt szeplőtlenységével min-
den gátat, akadályt, másfelől az embert kiemeli
a mindennapiság vásári zajongásából, a földi-
ség szűk határiból s a léleknek szerez édes
boldogságot, szebb jövőért nem repeső elé-
gütséget.

A földiséghez kötött szerelem hamar fellob-
ban, kitör szenvedélylyel, mint a vulkán izzó
tüze, de hamar is lohadni kezd, míg végre
lezajlik egészen s a szív olyan, mint a kialudt,
soha többé életre nem kelő tüzhányó.

Az eszményi szerelem azonban örökre él.
Együtt él a költészettel.

«Kihül, elhamvad a kebel
De tul időn és életen:
Örök virulatban vagyon
A költészet és szerelem.»

A szív érezni, dobogni fog mindig a földön.
Nemzedékeket letarol a halál, de jönnek új
nemzedékek, melyek szintugy éreznek, lelkesül-
nek a szép nemes magasztos után. A közér-
zésnek, a szerelem örömeinek, bánatának ki-
fejezést ad a költészet. Az ihletett költő ajkán
kibuzog a szív érzése, elröppen a dal. S ha
az alkotó, a költő elpihen is, munkáján nem
győz az enyészet. A költészet él, virul, s a
költészetben él a szerelem, a dalnok pihen,
de a dal él a nép ajkán, apjától tanulja a
fiu, anyjától a leány. S a mi egyszer köz-
kincsé válik, a mi a szívek mélyébe van
oltva, az nem veszhet el.

Egy rege van még hátra: a Havasi rózsza.
Fejezzük be ezzel tanulmányunkat. Tompa
hazafiassága szólal meg e regében. Nem egyéb
e rege, mint allegória, a hazaszeretet apothe-
osisa; s megnyilatkozása annak a szent hon-
fiúi érzésnek, a hazához való ernyedetlen hű-
ségnek, mely a forradalom szerencsétlen lezaj-
lása után Tompa oly sok költeményén előm-
lik. — Bánkodik a költő hazája szomorú hely-
zetén s érzi, hogy az ő sorsa is a hazához
van kötve. Rajong hazájáért a bajban, a csa-
pásban is, osztozik a keserű sorsban.

«Nem hagyom én el
E zord vidéket,
Mert boldog éltam
Csak itt lehet.»

Megmondja Vörösmarty is nemzeti énekké
vált lelkes költeményében:

«A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Áldjon, vagy verjen sors keze
Itt éljed, halnod kell.»

(Szózat.)

A hazának, ennek a sokat szenvedett, sze-
gény magyar hazának áldozza a honfi élte
minden percét, ennek javára munkálkodjék
szüntelenül, lankadatlanul. Széles e hazában
a fájdalom zordonsága ütötte fel tanyáját.
Nem szabad honfi-hűtlenséggel még szomorubbá
tenni a haza helyzetét:

«Ha élet a lég
A táj kietlen
Szegény sovány föld
Mohot terem:
. Szülőtti
Szerelme nélkül
— Elvesztve azt is —
Mivé leszen?!»

Ide ezélez Tompa «A madár fiaihoz» ez.
allegoriájában is:

«S ti hallgattok? Elkészültök innen?
Itt hagynátok bús anyákat?!»

A természet minden nyilvánulása csak a
hazaszeretetet ébreszti s fokozza a költőben.
Szíve-lelke hozzá van növe a hazai tájhoz.
csak itt talál ő boldogságot. A táj méla csendje
a madarak danája, az égi háboru fenségesen
borzasztósága; a hajnal rózsás pirkadása a
csendesen leszálló est . . . mind . . . mind
örömet keltenek szívében, mind gyönyör-
ködtetik:

«Ébredve látom
A völgyet, ormot
S öröme gyulad
Tekintetem.
S végpillanatját
Hunyó szememnek

Könnyebb, ha rajtok
Feledhetem.»

A külföld pompája, kiessége, élvei mind,
mind kinálkoznak az itthoni gyász, szomorú-
ság, bánat helyébe.

«Ott fény öröm s itt
Bú, fájdalom.»

De, mindez nem tudja hűtelenné tenni a
hazájáért lelkesülő honfi szívét. Az igaz hon-
fiu nincs oly esáb, mely megtagadtná vele
a mindent adó édes anyát: a hazát. Hervas-
szon le a hazában mindent a pusztulás szele,
viruljon Olaszhon derüs ege alatt a mosolygó
kikelet; terjeszsze ki itthon sötét szárnyait,
gyászra emlékeztető palástját ez éj, s játszva
enyelegjen a napsugár dél rózsás tájain: csak

«Szebb itt az ősz, mint
Más föld tavasza,
Az éj, mint máshol
A napvilág.»

A bonfiúi lelkesedés szent tüzét élesztjük s
tápláljuk sziveinkben, fogadjuk meg s vessük
a szív mélyébe a költő végszavait.

«Szeretve hozzád
Simulok! érted
En nem cserélek
Más idegent!
Oh mert előttem
Hazám! te földed
Minden fűszála
S porszemje Szent!

(Vége.)

Kún Béla.

A barátság hatalma.

— Elbeszélés az iskolai életből. —

Pista is csudálkozott. Honnan Oszkár ily hir-
teleni megváltozása?

Hiszen máskor kidobta volna őt szobá-
jából!

Merőn néztek egy darabig egymásra, végre
Pista megtörte a csendet:

— Oszkár! eljöttem hozzád, hogy felhívjalak
a velem való tanulásra.

Pista nagy csodálatára Oszkár most az egy-
szer nem vágott közbe, hanem földre sütött
szemekkel hallgatott. Pista tehát folytató:

— Ugy látom, megdönted már magadat
s hallgatsz jóakaró szavamra. Én téged velem
szemben elkövetett sok csínyed dacára is szer-
retlek s kész örömmel foglak tanítani.

De erre már felfort Oszkárban a méreg,

egészen elfelejtkezett atyja leveléről, a régi
rosz nagy erővel tört ki rajta:

— Nincs szükségem szeretetedre! Mit henczergsz
ezzel? Hátha nem kell még a segítségem sem?!

Ez a kifakadás azonban nem volt korántsem
oly éles, mint a melyet máskor vágott Pistához
Oszkár.

— Valaminek kellett történnie Oszkárral, —
gondolá Pista. Majd hangosan mondá:

— De Oszkár! neked velem kell tanulnod!

E határozott kijelentésre Oszkár észhez ka-
pott. Hiszen megparancsolta atyja a levélben,
hogy Pistával tanuljon, sőt maga menjen hozzá
erre megkérni. Ugy, de erről Pista nem tud
semmit.

Rögtön észre vévte azt is, milyen nagy botlást

követett el előbbi kifakadásával. Bezzeg szerette volna már jóvá tenni. De hogyan?

— Eh! csak nem vonom vissza szavamat épen ő előtt! Benne vagyok a hinárban, nem lábolhatok ki, ha csak meg nem alázom magam. Csapó úgy sem fog tágitani, tehát hallgatok.

Hallgatott.

Pista előtt megfoghatatlannak látszék Oszkár hallgatása. Még hevesebb kitörésre volt elkészülve s ime — Oszkár hallgat. Bizonyára valami kényszeríti erre.

Közelebb lépett Oszkárhoz s egy levelet vett ki belső zsebéből.

— Oszkár! neked velem kell tanulnod! Itt van atyád levele, olvasd!

Oszkár ijedten vevé el a levelet s olvasá:

Csapó István I. gym. tanulóinak.

Jó fiu! édes anyád a napokban eljött hozzám s elmondá, hogy te haza küldött leveleidben milyen baráti hangon irsz az én fiamról. Irod, hogy sajnálsz őt, a miért egyre hanyatlik s jóakaró intéseidre nem hallgat. Mért nem irtad ezt meg nekem kedves fiam már jó eleve, hogy segítettél volna a bajon. Valóságos szerencse mégis, hogy édes anyád eljött hozzám, mert különben fiam dolgáról nem tudtam volna meg semmit. Így azonban kérdezősködtem a főigazgató urtól és ő teljesen megerősítette állításodat, de egyúttal ajánlott tanítónak Oszkár mellé. Tehát fiam, tanítsd az én rossz gyermekemet. Ne szólj neki semmit, várj, míg ő megy el hozzád s kér fel az együtttanulásra. Fáradtságod díját majd megfizetem.

G . . . 18 . . . nov. 19.

Jóakaród:

Görömbey Miklós.

Oszkár a levelet hol neki vörösödve, hol elsápadva, de végre elolvasta s visszaadta Pistának.

— Tehát Oszkár, most már remélem, nincs ellenvetéled. Most elmegyek, mert megígértem Daru Miskának, hogy a számtant megmagyarázom neki, estefelé azonban visszatérek s megkezdjük a tanulást. Jó lesz?

— Igen, — válaszolt halkán, erőltetett hangon Oszkár.

VII. A javulás útján.

Pista eltávozta után Oszkár szabadabban lélegzett föl, Feje szinte elkábult a kiállott izgalmaktól. Jó ideig bámult maga elébe, végre kezdé rendezni gondolatait.

— Most már világos előttem, mért beszélt

oly határozottan Csapó. Atyám tehát irt neki is. S milyen levelet! Mily szívélyes hangon, — egy kovács fiának! De csak nem tiszta szívű Csapó, nem nem! Az ő közvetítése folytán tudta meg apám dolgaimat s kérdezősködött a főigazgató urtól. Ha Csapó nem ir az anyjának, most én haza megyek karácsonyra, meglátom szüleimet s a kis aranyos Gézát.

S erre a gondolatra keservesen sirni kezdett.

— Csapó mindennek az oka! Haszonlesésből csinálta az egész dolgot. Tele töltheti legalább üres zsebeit a tanítási díjjal.

S füzte tovább gondolatjait. Azonban akaratlanul is valami olyan vetődött eszébe, a mire már fölállt s izgatottan kezdé járkálni a szobában.

— De miért nem irt Csapó egyenesen atyámnak, holott így biztosabban czélt ér? Mért csak anyja előtt tárta ki érzelmeit? S hogy nem irt a bántalmakról egy szót sem, melyeket tölem szenvedett? Elpanaszolhatta volna akár atyámnak is. S majd lett volna akkor nekem hadd el hadd, ha meg ezt is megtudják! S a mi fő, mért jött most maga hozzám, holott atyám levelei szerint bevárhatta volna, míg én megyek hozzá. Így elégtételt kapott volna a sok bántalomért. Igaz, hogy nagy kintol szabadított meg eljövetele.

Jobban megfelelni nem tudott, — nem akart Oszkár.

Érzé, hogy Pista mellett még az ő ítélete szerint is több jó szól, mint rossz.

Megszégyelte magát önmaga előtt.

Bármikép csürte csarta is a dolgot, csak azon meggyőződésre jutott, hogy Pista valóban nem érdemelte meg a sok gunyolást, a sok csipkedést, mert tiszta jóindulat vezérelte őt minden lépésében.

Most látta már be Oszkár, mily jó lett volna hallgatni a Pista intéseire, Bezzeg lenne akkor vig karácsony-ünnep!

Nem gyűlöli már Pistát, habár későn, de meggyőződött, hogy Pista a legnagyobb szeretetet érdemelte volna. De ahhoz nincs elég lelki bátorsága, hogy bocsánatot kérjen Pistától. Erre sehogysem tudja magát elhatározni, bármint akarná is.

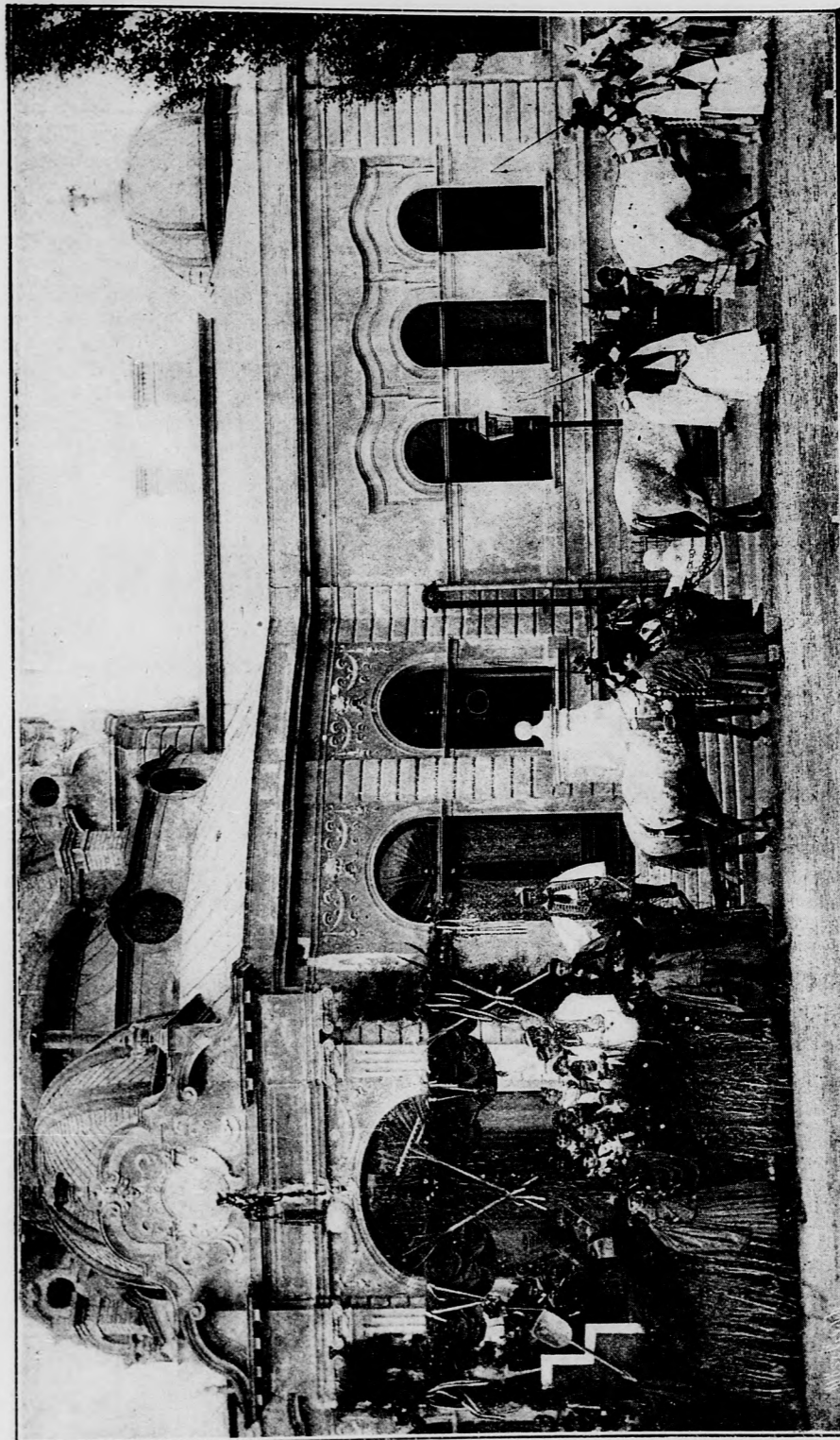
VIII. Két jó barát.

Este felé csakugyan visszatért Pista.

Nagy csudálatára Oszkár egész szívélyességgel fogadta s ültette le a székre.

Pista elérkezettnek látta az időt Oszkár teljes megnyerésére.

(Folyt. köv.)



VIRÁGÜNNEPELY.

E Z E R É V.

Ezer év! — A történet könyvében
Sok lapot betölt ily nagy idő;
Mint melyre a magyar név van írva:
Van-e lap oly véres s oly dicső?!

Ezer év — az idő vén fájának
Gályai közt is hatalmas ág!
Ily hatalmas sarjat hajtó nemzet,
Ily magas kort érő: ritkaság!

És ha ér is: tar megvénhedéssel
Hajlik lassu enyészet felé:
A magyar törzs ezer ifju rügyet
Hajt a jövő ezer év elé!

Honfi vér folyt négy folyó közére,
Hol e nemzet fája sarjadott;
Három halmon diszló koronáján
Honszerelem napja ragyogott.

Vér helyett a munka verejtékét
Kívánja az új kor, a jelen;
De az áldást, virulást adó nap
Csak ő maradt: a honszerelem!

Rajta ifjak! szent fogadalommal
Fogjunk ez ünnep hajnalán kezét:
Hont imádvá, alkotó munkával
Biztosítsuk az új ezredet!!

Ifj. Hermann Antal.

Önképző-köri kabinetalakok.

— A Tanulók Lapja számára. —

Különös erő van Tárkányi Béla «Salamon» című költeményében. Azt azonban mégis tapasztaltam, hogy éppen azért, mivel az átkozódó Salamon érzelmeinek változatosságában nagy a hullámzás, kevesen tudják igazán szépen és hatásosan előadni.

Nem tudom, hogy mi lehet az oka, elfogultsága-e, vagy a kellő judicium hiánya, de annyi tény, hogy önképző-körünk összes szavalói között egyedül az én Asztalos barátom szavaltában találtam legtöbb élvezetet.

Azért mondtam előbb, hogy elfogultság tévesztheti meg az én ítéletemet, mivel Asztalos Gézával sok év óta tartó barátság fűz össze.

Akkor, mikor még első osztályú gimnazisták voltunk, a mikor még a kis deák nem tudja, hogy mi a barátság, akkor keletkezett a mi barátságunk.

Az én boldogult édes anyám szegény, vagyontalan özvegyasszony volt. Egy kis szobában húzódtunk meg, az volt a konyhánk is, meg szobánk is együtt véve. Szegény anyám úgy kereste kenyerünket, hogy másoknak takarított, tisztogatott, a piacon bevásárlani segített, egy szóval bizony igen alacsony munkát végzett. Egyszer azonban meghült és megbetegedett, — a kereset elmaradt. Igen igen nagy nyomorban voltunk és a kétségbeesés környezett bennünket. Természetes, hogy én is beteg voltam, sokat éheztem s tanulni nem tudtam. Az én Asztalos barátom szíve megérett rajtam. Megtudva sanyaru helyzetünket, el-

mondta szüleinek, hogy milyen nagy nyomorúságban vagyunk s azok a jó emberek ételt italt küldtek nekünk, anyámat gyógyították s mikor elragadta tőlem a halál, még el is temették. Több évig ingyen adtak kosztot, a szálasmért ők fizettek, s Géza ruháiból is én viseltem el az elviselhetőt. Mikor nagyobb deák lettem, hogy tanulók tanításával egy kis pénzt szerezhettem magamnak, azóta magam tartom fenn magamat, de Asztalos barátomnak és szülőinek jószágát sohasem feledhetem.

Ezért vagyok talán elfogult az én ítéletemben s ezért nem mulaszthatom el Asztalos Géza barátomat is fölvenni a kabinetalakok közé. Vázlatom azon pillanatban örökíti meg, melyben szépen szavalja a fent említett költemény következő sorait:

«Atok reád magyarok hazája! . . .»

Halmágyi László hetedik osztályú gimnazista a mi intézetünk arisztokracziájából való. Azt beszéli, hogy az édes apja Somogy megyei föld-



birtokos és előkelő régi származású a családja. Van azonban közöttünk egy Somogy megyei kis zsidófiu, a ki állítólag egy osztályllyal lejjebb, de együtt járt Halmágyi Lászlóval a kanizsai gimnasiunban, s így már csak azért is hitelre méltó adatokkal szolgálhat, mivel Halmágyi apja tőlük csak a harmadik faluban lakik, így hát környékbeli lévén, ismeri is őt. A ravasz Karpfenstein fiu ugyanis azt szokta beszélni, hogy az a Halmágyi fiu még csak nem is boeskoros nemes s hogy a zsebkendőjén levő öt-ágú koronát csak bitorolja, mivel az édes apja harmincz esztendeig számadó juhász volt az Eszterházy hercegeknél s ott szerezte, az igaz, hogy elég szép vagyonát.

Azt nem tagadja Karpfenstein sem, hogy Halmágyiéknek sok földjük van, sőt arról is van tudomása, hogy Kaposváron emeletes házát építtetett az öreg: csak az ősiesség és nemesség ellen tiltakozik.

Mivel pedig Halmágyi egyszer nagyon is foghegyről beszélt a Karpfenstein fiuval, ez elég vakmerő volt ezt mondani neki:

— Halmágyi, csak ne hordja olyan magasan az orrát. Tudom ám én, hogy maguk kiesodák, aztán az édes apját is ösmerem ám, — de még azt is tudom, hogy az öreg nem született földes urnak, hanem nem is olyan régen még birkás volt az Eszterházy hercegnél . . .

Halmágyit úgy elfutotta a mérég, hogy majdnem megfojtotta a kis fiut. Mi szabadtottuk ki a körmei közül.

De már késő volt, mindenki tudta, hogy Halmágyi apja birkás volt. Akik haragudtak rá, csak birkásnak hívták.

Pedig jó fiu volt. Egy kicsit több volt benne a nagyzási mániából, de ez inkább léhaság, mint bűn. Azt hitte, hogyha nemesnek mondja magát, mindjárt emelkedni fog az érteke. Mintha bizony az iskolában a nemesi származás különbséget tenne deák és deák között s mintha ott nem a tehetség és szorgalom szerint mérlegelnék az embereket.

És épen ez volt a baja Halmágyinak. Most csak a hetedikbe jár, de már is a negyedik intézetet látogatja. Ostoba felfuvalkodottságában különbnek tartja magát a többinél, mindenben sértést talál, akkor aztán goromba, üt vág, rombol s a nóta vége: consilium abeundi.

Pedig elég tehetséges és szorgalmas fiu is. Azt mondják, hogy csak azért ilyen, mert még hanyagságra nézve sem akar egy sorban lenni a parvenükkal. Bántja őt, ha egy olyan társa, a ki egyszerű vagy plane rossz ruhában jár, jobban tud felelni, mint ő.

Igaz, hogy szép is az ambíció, de nem akkor, ha társak ienezésén alapszik.

Halmágyiról el kel ismernünk, hogy, akármilyen is a cselekvésének rugója, de szorgalmas és törekvő tagja az önképző-körnek. Ir novellákat, verseket és értekezéseket, és iszonyuan vetelkedik Schreiner Józseffel, a ki szintén sokat dolgozik, mindenre pályáz s a ki a legutóbbi félévi pályadíjak közül négy pályadíjat vitt el. Némi megnyugvást talál abban, hogy Schreiner dicsősége nem sokat érő, mivel a pályamunkák írása közben különben eddigi jó tanuló letére úgy elhanyagolta magát, hogy az utolsó konferencián meg is rótták s a sok irkálás miatt kilátása lehet, hogy elbukik az érettségén.

Továbbá elég lovagiatlanul azt a hírt terjesztette Schreiner felől, hogy a pályamunkákat úgy készíti, hogy jeles értekezéseket kivonaton s így nem önállóan dolgozik.

Schreiner azonban mindezen csak mosolyog s úgy halljuk, hogy a mostani pályázatra is négy munkán dolgozik s ő akarja ismét elvinni a jutalmakat.

Halmágyi nemesak az irás művészetében gyakorolja magát, hanem a szónoklatban is. Arra számít, hogy egykor a megyeház nagy termében fogja szónoki képességét ragyogtatni. A főispán állítólag azt ígérte neki, hogy a mint az egyetemet elvégzi, kinevezi tiszteletbeli szolgabírónak.

Ő volt az egyetlen, a ki a prózát kultiválta. Köleseynek Berzsenyi felett mondott emlékszedét s a P. J. számára irt védőbeszédét igazán hatásosan adta elő.

Sajnálom, hogy nem akkor készítettem róla skicceket. Mikor szavalóinkról a felvételeket készíteni elkezdtem, éppen akkor próbálkozott meg a verssel is.

Gyulai Pálnak «Pókainé» című költeményét szavalta lelkesen, nagy tüzzel.

Ime itt áll, a mint a következő sorokat szavalja:

«Egyiknek kegyelem, a másik haljon meg! . . .»
(Folytatása következik.)



M Á R C Z I U S.

— A Tanulók Lapja számára. —

E hónap magyar neve: Tavaszé. «Márzius — ugyanis — már havat olvaszt, kerti munkát hoz és tavaszt». Továbbá: Bőjt-más hava, valószínűleg onnan, hogy a farsang utolsó vasárnapja (Dominica quinquagesimae), a mely régen hushagyó vagy bőjtelő-vasárnap



A primási palota és a bazilika a Duna felől.
(Amateur fotográfia Blumschein Tivadartól.)

volt, mikor legkorábban áll be, február első napjára és ugyancsak ekkor a negyedik bőjt vasárnap, melyen a bőjt második hónapja kezdődik, márzius elsejére esik.

Ma az év harmadik hónapja és latin nevét Marstól, a háboru istenétől kapta. Romulus ugyanis, miként Ovidius írja, az év első hónapját atyjáról Martiusnak nevezte s egyuttal rendezte volt az évet is, a mely a Numától hozzá csatolt januáriussal és februáriussal teljessé vált. Akkor még ez volt az év első hónapja, mert ez összeesett a természet újjáébredésével.

Első napján a rómaiak a Matronaliát ünnepelték, a római házi nők ünnepét és pedig Juno Lucina tiszteletére, a ki a világosság és szülés istennője vala. Családi ünnep volt ez, a mikor a férfiak a nőket megajándékozták, a nők pedig a szolgaszemélyzetet megvendégelték. A Matronalia okául különben a rómaiak és sabinok között helyreállt békét tartják, a mit tudvalevőleg a nők közbelépése eredményezett. (Sabin nők elrablása). Ekkor volt a Sabinok ünnepe is, de ezt a hónap folytatában többször ismételték. A Salusok (nevük: a saliendo) ó-italiai szokás szerint a városon keresztül Mars isten tiszteletére hadi fegyvertánczot jártak. Öltöztetik, félig hadi, félig papi jellegű volt. Énekeik a római költészet és nyelv legrégebb emlékei közé tartoznak.

Márzius 6-án lett Augustus római császár Pontifex maximussá s e napon volt Vesta istennő ünnepe. 12-ike nálunk Gergely s egyuttal a néphit szerint a tél utolsó napja. Ekkor ugyanis legtöbbször havaz, a mivel aztán a tél el is bucsuzik; ezért mondják, hogy Gergely pápa razza ősz szakállát s erről hull a hó. 14-én a rómaiak ismételték az equiriát (lóversenyt), a melyet elsején rendeztek. Márzius Idusán volt Anna Perenna ünnepe. Ő volt a folyó év hold istennője, a mely minden hónapban megújul s ezért főleg az ó-római év első hónapjában holdtöltekor ünnepelték. Márzius Idusán (44 Kr. e.) ölték meg Brutus és társai C. J. Caesar, a miért e nap a rómaiak életében világtörténelmi jelentőségűvé lett. A szabadság napja ez úgy a rómaiaknál, mint a magyar nemzet történetében s a mily dicső és emlékezetes amott, éppannyira felejthetetlen itt. E nap vívmányaiért a hazát és szabadságot kedvelő ifjuság örökké lelkesülni fog.

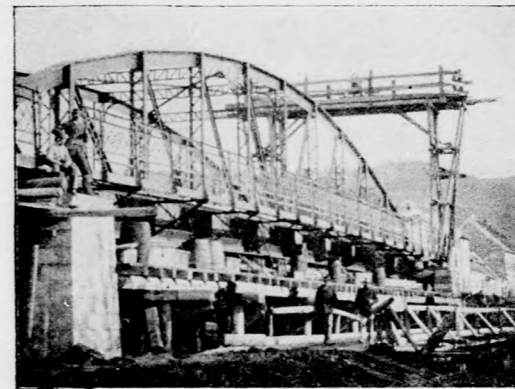
Márzius 15-ének vívmányait, e nap egyik hőse, dr. Jókai Mór 1848. márczus 15-én következőleg foglalta írásba: «Kivánjuk a sajtó szabadságát, censura rögtön: eltörlését; felelős miniszteriumot Budapesten: évenkénti ország-



Kereskedelmi és Iparbank Esztergomban.
(Amateur fotográfia Blumschein Tivadartól.)

gyűlést Pesten! Törvényelőtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben; kívánjuk: hogy a nemzeti őrsereg rögtön felállításék, védje hazáját minden férfi: közös teherviselést; urbéri viszonyok megszüntetését; esküdszékét képviselőlet alapján; nemzeti bankot. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, — magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket

vigyék el tőlünk. — A politikai statusfogyók bocsáttassanak szabadon. Unio Erdély és Magyarhon között! Ezen jogokat követelni tartozik a nemzet s bizni önerejébe s az igaz ügy Istenébe! Egyenlőség, szabadság, testvériség! Méltán mondhatta akkor s mondhatjuk vele együtt, hogy «A magyar nemzet szabadsága e naptól kezdődik! S ha elgondoljuk, hogy e kívánságok nagy része teljesült szabad polgárai vagyunk, a kiknek boldogulása egyedül saját munkálkodásuktól, törekvésüktől függ, oly hálával tartozunk e hősök iránt, a melyet eléggé le nem róhatunk.



Az esztergomi kis hid építése.
(Amateur fotográfia Blumschein Tivadartól.)

Egyik legfontosabb ünnep volt a római ifjuságra nézve márzius 17-én a Liber tiszteletére rendezett Liberalia. A serdült ifjak (17, a köztársaság későbbi idejében pedig 16 éves korukban), ekkor öltötték fel a toga libera-t, a gyermek korból férfi korba való át lépésük jelvényeül. Letették t. i. a toga praetexta-t és a bulla-t, s kapták helyébe a tunica recta-t (virilis, pura, libera), melyben aztán felvezették a Capitoliumba beírak a polgárok jegyzékébe, mint a ki most az atyai vagy gyámi hatalom alól felszabadult, nagykorúvá lett. Ekkor kezdett katonáskodni, vagy kiváló férfiak vezetése mellett a köztéren (Forum) forgolódni a mely tirocinium-ság egy évig tartott, a mikor nevelése véget is ért.

Márzius hónapban most az ugynevezett tavasz kezdete következik és pedig Sándor meg József napjával. E napokon t. i. már beáll a kellemes tavaszi időjárás, a miért a csillagászati tavasz kezdetét megelőzőleg a közéletben ezeket tartják a tavasz kezdetének. Különben a tavasz azon napon kezdődik, melyen a nap az aequatorba, a kos jegyében lép, a mi márzius 21 és 22-ike körül történik. Most

van az aequinoctium (éj napegyen), az egész földön egyenlő éjjel és nappal. Ez a tavaszi éj napegyen, mikor a föld északi felén tavasz kezdete van; és mikor a nap a mérleg jegyében lép (ősz kezdete a föld északi felén), az őszi éjnapegyen. A föld déli felén az astronomiai tavasz az előzőkkel ellentétben szept. 23-án kezdődik és december 21-én végződik tehát mikor nálunk ősz van, ott akkor tavasz. A régi rómaiak szerint a nap a halak jegyéből 22-én lépett a kos jegyében, a tavaszi éjnapegyen pedig 26-án volt.

Azonban a közönséges életben inkább az időjárás és a légmértéklet határozza meg az esztendő négy szakát s ezért is számítják a tavaszt József naptól. Ez a József (Szent), a kinek most ünnepe van, Mária férje és Jézus nevelő atyja volt és márzius 19-re VIII. Orbán pápa 1642-ben tette névünneppé.

Márzius 25-én a kath. egyház egyik szép ünnepe, a Gyümölcsoltó Boldog Asszony ünnepe van. Ezt az egyház az anyagi üdvözlet, vagyis Krisztus fogantatásának emlékére ünnepeli. E tájban ébred a természet téli álmából, rügysznek és bimbóznak a fák, ekkor van a virágfakadás. Kezdődik a faoltás, a miért van említett szép magyar elnevezése. A nép hiszi is, hogy a mit e napon ültetnek, vetnek vagy oltanak, biztosan kikel és jötermést ad.

E hónapban van végül sokszor, miként a jelen szökő évben is, virágvasárnap (Palmarum). A husvétot megelőző vasárnap ez, melyen Jézus számárhaton Jeruzsálembe vonult. A sokaság ekkor utjára palmaágakat s virágokat szórt, melyekkel az Üdvözítőt meg akarta tisztelni.

Az ó-kori rómaiaknál végül 31-én volt Luna istennő ünnepe, quae regit menses.

Gál Kálmán.

Irodalmi pályázat.

A «Tanulók Lapja» szerkesztősége a következő pályakérdéseket tüzi ki feldolgozásra:

1. Bármely tárgy értekezés. Jutalma 1 arany.
2. Elbeszélés, melynek tárgya lehetőleg az iskolai életből van véve. Jutalma 10 korona.
3. Bármely nyelvből fordított elbeszélés. Jutalma 6 korona.
4. Bármely tárgy költemény. Jutalma 1 arany.
5. Tollrajz, mely tárgyánál, feldolgozásánál s nagyságánál fogva a «Tanulók Lapja»-ban közölhető. Jutalma 6 korona.

A kitézött kérdések közül mindenikre pályázhatnak a «Tanulók Lapja» előfizetői.

A pályamunkák tisztán, a lapnak csak egyik felén írva, jellegével s a szerző nevét és a pályázatra való

ogosultságát igazoló czimszalagot rejtő jeligés levélkével május 31-ig a «Tanulók Lapja» szerkesztőségébe bérmentve küldendők.

A beküldött pályamunkákat vissza nem adjuk, azokat, amelyek a jutalomra méltó dolgozatokon kívül közölhetők, a «Tanulók Lapja»-ban közölni fogjuk.

Azon önképző-köröknek, melyek a «Tanulók Lapja»-nak előfizetői, tagjai az önképző-kör elnöke által aláírt igazolvány beküldése mellett szintén részt vehetnek a pályázaton.

IRODALOM.

Az 1848–49-iki Magyar Szabadságharcz Történetéből most jelent meg az 53-dik füzet, melyben Gracza György a megszokott élénkséggel és elevenség-gel adja elő a szegedi, sallói és váci ütközetek eseményeit. Ugy e füzet, mint a megelőzőek tartalomra és illusztrációira nézve megfelelnek a legnagyobb mérvben a közönség követelményeinek és e téren az egyedül álló legjobb mű.

Verne Gyula összes munkáinak új olcsóbb kiadását folytatja a Franklin-Társulat, mely egyedül jogosított a képes kiadásra. Verne összes munkáinak új olcsó kiadásából eddig 30 füzet jelent meg. Egy füzet ára 20 kr. Minden könyvkereskedésben kapható. A Franklin-Társulat mind a művekhez díszes bekötési táblákról is gondoskodott, melyek színes és aranyos nyomásuak, s egy-egy munkánál 40 kr-ba kerülnek. Ezek is megrendelhetők a könyvkereskedésekben, vagy egyenesen a Franklin-Társulatnál, Budapesten.

Millenniumi történet. Marczali Henrik egyetemi tanárnak az «Árpádok kora» című nagyszabású monografiája, mely az «Athenaeum» r. társulat kiadásában megjelenő, «A magyar nemzet története» című tizkötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) második kötetét képezi, immár befejezéshez közelg. A most megjelent 60. és 61. számú füzetek az Árpádház kihálásáról, az utolsó Árpádokról szólnak, külön fejezetben van leírva a Kun László magyar király alatt vívott morvamezei csata, melynek oly nagyfontosságú politikai következményei lettek, a mennyiben a cseh Ottokár legyőzetvén és a Habsburgi Rudolf vetélytárs nélkül megmaradván, megállapítható a most is dicsőségesen uralkodó Habsburg-ház fényes jövőjét. A szöveg tömördek szöveggel van illusztrálva, melyek közül csak a feltűnőbbeket soroljuk fel. Így «Szent Margit koronája», mely a nemzeti múzeumban őriztetik; Dörre Tivadar rajzában «A margitszigeti apáca-kolostor romjai»: — «Habsburg vára»: — «A morvamezei csatát» továbbá Martell Károly, I. Albrecht római király és az utolsó Árpád-házi király, III. Endre egykoru arczképei. A füzetekhez műmellékletül van csatolva «A magyar szent korona» színes képe; «Rónánkorai egyházi régiségek a Magyar Nemzeti Múzeumban», továbbá «A

veszprémvölgyi apácák 1109. évből való alapító levele» és «III. Endre kettős pecsétjeinek» hasonmásai. A díszes füzetek ára 30 krajczár. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr. Félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Az előfizetők minden szombaton egy füzetet kapnak.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: Csizsár József. —

1. Számtani kérdés:

Egy szolgáló évi fizetése 400 korona és egy ruha, 5 hónapig szolgált és megkapta a ruhát és 134 koronát. Mennyibe számították a ruhát? (Csizsár J.)

2. Földrajzi kérdés.

Melyik az az Európaszerte híres gyógyfürdő, mely ismeretessé lételet IV. Károly császárnak köszöni, ki az itteni hévforrásokat használta? Hol fekszik? Melyik a legrégebb forrása? (Kún Béla.)

3. Történelmi kérdés.

Ki volt az a híres francia tábornagy, kinek nagy része volt a napoleoni harcok dicsőségében? Napoleon a «hősök hősenek» nevezte. Melyik nagy ütközetben szerepelt először? 1813-ban melyik két győzelemben volt nagy része s ugyanez évben hol veretett meg? Mikor született, hogy halt meg és mikor? (Kún B.)

4. Természetráji kérdés.

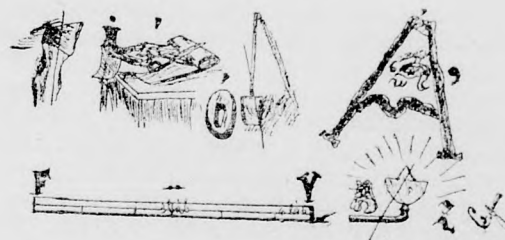
Melyik állat az, mely a rágesálók rendjébe tartozik. Földi lyukakban él, fülkagylói lekonyulók. Tulajdonképeni hazája a Földközi tenger melletti vidék, husát eszik. Melyik családba tartozik? (Bartha Lajos.)

5. Vegytani kérdés.

$C_{23}H_{22}N_2O_3$; minek a képlete ez? Száraz dohány levelekben foglalt alkaloid. Dohányszagú, keserű ízű, igen illékony. A nyákhártyákat ingerli, belsőleg bevéve fejfájást és rosszullétet okoz. (Csizsár J.)

6. Képtalány.

Csizsár Józseftől.



A 8. számban közölt fejtörő kérdések helyes megfejtése. Számtani kérdés: A keresett szám: 10, Földrajzi kérdés: Az a város Monza, mely hajdan a lombard királyoknak volt székhelye. A palotában őrzik még mai napig is az ugynevezett emlékezetes vaskoronát. Történelmi kérdés: Cambonne gróf, francia tábornagy, szül. 1770. dec. 26, meghalt 1842-ben. Természetráji kérdés: a haris (rallus crex) maggal és rovarokkal él, főleg a gilisztát kedveli. Képtalány: Pénz nélkül nem menj a vásárra.

Helyesen megfejtették: Brüll Imre, Friedmann Rudolf, Veigl Izidor, Kovács János, Schnauer Ferencz, Holländer A. Basch Ferencz, Hodács Ágost, Perl Jenő, Trummer Samu, Ágh Béla, Szepesy Géza, Fülöp János, Tamaskó Lajos, Ney István, Pártos Imre, Alföldy János, Kohn Dezső, Herman Győző, Heteyi Géza, Hevér Tamás, Hiédl Lajos, Janita Ferencz, Janek József, Kálmán Lajos, Kállai Lipót, Konrád János, Konez József, Körösi Sándor, Laufer Ignác, Lurkó Sándor, Makóvszky Nándor, Magyar Sándor, Morócz János, Nagy Boldizsár, Petl Ferencz, Parina Vilmos, Pártényi János, Politzer Emil, Pracht József, Rinda József, Ronts Pál, Rosenberg Árpád, Schreiber Endre, Schönhoffer Miklós, Skrimár János, Spitzer Samu, Stolez Jenő, Strumperger András, Szabó Dezső, Szatmári László, Tarsch István, Taubinger János, Tolnay Imre, Trummer Hugó, Vágits Mihály, Varga Elek, Vátsik Béla.

A kitűzött jutalmat Pártényi János (X. ker. Füzérutca 15. sz.) nyerte el, a ki azt a szerkesztőségben bármikor át is veheti.

Figyelmeztetjük a fejtörő kérdések megfejtőit, hogy a megfejtési lapra mindig írják ki pontos cizmeiket.

VEGYESEK.

Lapunk mai számához mellékelve kapják olvasóink a «Képes Magyar Történet» tizennegyedik számát.

Bekötési táblák. Előfizetőink közül sokan valósággal megostromoltak a bekötési táblákért. A szerkesztőség engedve a mindenfelől érkező felszólításnak, elhatározta, hogy a múlt évfolyamhoz bekötési táblákat készített. Egy tábla ára postai szétküldéssel 65 kr. lesz. A megrendelők a pénzt a Tanulók Lapja szerkesztőségébe küldjék. Aláírás útján is megrendelhetők a táblák, de a pénzt az annak idején közlendő felszólításra be kell küldeni. Jelentkezéseket márcz. 15-ig fogadunk el, mert mielőtt a táblákat megrendeljük, tisztában kell lennünk a megrendelt példányok számával. A megrende-

lési határidő után 8—10 nap mulva mindenki megkapja a maga bekötési tábláját.

Diákok mulatsága. A múlt hó 14-én tartotta meg a szatmári ev. ref. főgymn. ifjúsága hangversenyét, melynek műsora ez volt: «Népdal egyveleg» előadta a főgymn. énekhar 4 hangra Tar Károly énektanár ur vezetése mellett. Stefaniedes Károly ur zongorán két darabot adott elő. «Valse Lento» Delibes-Grückfeldtől, és «La Regatta Venesiana» Liszt Ferencztől. Matzinger Ferenczné urnő, Kovács Leó nyug. honvéd ezredes ur zongora kísérete mellett Goethe «Faust» «Dal»-át énekelte. Szentiványi Ilonka k. a. Markus Imre Veres Lajos Havas Ede urak hegedű kísérete mellett népdalokat játszott czimbalmon. Bakó László ur, a budapesti Nemzeti színház művésze, e tanintézet egykori növendéke Kiss József «Jehova»-ját szavalta. «Norma» Bellimitől, előadta a szatmári műkedvelő zenekar. «Boka keserője» Zsadányi Ármonttól, hegedű szóló, előadta Fodor Izsó ur, zongorán kísérte Stefaniedes Károly ur. «Ima és dal a hazáért» 7 hangra előadta az ifjúsági énekhar, kísérte a szatmári műkedvelő zenekar. Az önképzőkör a jövedelemből 80 frtot kapott.

Szatmári hírek. A szatmári ev. ref. főgymn. ifjúsága a Pusztaszeren felállítandó millenniumi emlék oszlpra 175 frt. 67 krt. gyűjtött, melyből legtöbbet ifj. Junk Károly gyűjtött, 35 frt. 35 krt.

Hangverseny. Az V. ker. kir. kath. főgimnázium ifjúsága e hó 1-én igen sikerült szavallattal egybekötött hangversenyt rendezett. Nagy tetszésben részesültek ifj. Wekerle Sándor és Maleczky Román szavallata, Secharl Gyula cellojátéka V. Kovács Elemér, Krausz Róbert és Lechner Jenő. kik Vigor egy triójának két tételét adták elő. A hallgatóság közt láttuk dr. Wekerle Sándort, Gajzágó Manó törvényszéki elnököt, és nyilvános életünk több kiváló alakját.

A győri főgimnázium millenniumi ünnepélye. Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter legközelebb kibocsátotta ama rendelkezéseit, a melyekkel a tanuló ifjúság méltó részvételét kívánja biztosítani Magyarországon ezer esztendő fennállásának megünneplésében. A győri szt.-Benedek-rendi főgimnázium igazgatója — mint értesülünk — már előre szép programot adott a tanuló ifjúságnak, hogy a városi színházban alkalmasint április hóban nyilvános előadással ünnepelje meg a millenniumot, a program egyes pontjainak begyakorlása már folyamatban van; többnyire képek ezek a magyar történelem ne-

vezetesebb eseményeiből és korszakaiból, s minden képet korhű jelmezekben mutatnak be a nyilvánosságnak, mely már előre kíváncsi a gimnáziumi ifjuság produkezióira. Érsesülésünk szerint a műsorba fel vannak véve a következők: A hét vezér. Alakítják: Somogyi M. Rajczy I. Major L. Katona R. Kovács L. VIII. Jerfy G. Varga Gy. VII. o. t. Drámai költemény. Balog Istvántól. Szerepek: Szent István, Kis J. Gyula vezér, Jerfy G. Gellert, Hanzsáros B. Imre, Puntigám R. stb. Bánkban II. felvonása. Előadják: Bánk, Ehn János. Petur, Török Jenő. Biberach, Farkas László. Mihál, Riesz F. Simon, Füves K. 4. Kép a Rákóczy-korból. Széchenyi István felajánlja az alapot az akadémiára; Széchenyi, Lates L. Felsőbüki, Nagy Pál Asztalos J és követek stb. Kép 1848-ból a «Riadó»-val és Kossuth nótákkal. 1867-ben a hét miniszter megkoszorozza a királyt. A program e pontjai közé eső szüneteket hazafias dalok és zenedarabok előadása fűszerezi. E szép műsor sokat ígér s előadását élénk érdeklődéssel várjuk.

Az V. kerületi állami főreáliskola. «Irodalmi iskolája» f. é. márczius 1-én tartotta kilenczedik rendes felolvasásu ülését Graber István elnöklése alatt. A jegyzőkönyv hitelesítésénél felmerült megjegyzések elintézése után következett a napirend első tételéül «A jellem» című értekezés, melyet Unger Ferencz VII. o. t. ügyes bírálata és Fekete Oszkár VIII. o. t. szóbeli bírálata után az I. I. elfogadott; a szerző Schauman Miksa VII. o. t. A püpos című novellát, Novák Károly VIII. oszt. tan. bírálta meg, valóban kitünő bírálatát a I. I. iskola megdicséerte, míg a novellát, elfogadta. szerzője Frühzeitig László VIII. o. t. Ezután Frühzeitig László szavalta el szünni nem akaró tapsok között Kiss Józsefnek Szomor Dani ez. költeményét, melyet a I. I. egyhangulag megdicséert. Ezután az elnök az idő előrehaladottsága miatt az ülést bezárta s a még fennmaradt számot a következő ülésre halasztotta.

A Somogyi-féle konzervatórium Beethoven önképzőköre. 1896 márczius 1-én, vasárnap d. e. 11 órakor tartotta tizenkettedik ülését. Első pont Lövinger Róza kisasszony élénken megtapsolt játéka volt, melyet a kör első fokra érdemesített. Ezután Schlesinger Jenő adta elő Arany János «Fiamhoz» ez. költeményét, melyet csekély szavazattöbbséggel jegyzőkönyvi dicséretben részesített. A szavalat után Somogyi Mór tanárelnök játszotta a Burgmüller 16 genre-Andejét., példáját adva a

kisebbszerü dolgok előadásánál is érvényesülő lebilincselő művészetnek. A «Félreértés» ez. humoreszket elvasta fel ezután a titkár. A művet a kör Schlosser Arthur szépen megírott bírálata alapján érdemkönyvébe fogadta el. Szerzője: Lescheditszky Kálmán. Utolsó pont Bauer Zelma kisasszony játéka volt, mely szintén tetszésben részesült.

A dévai áll. főreáliskola «Salamon önképzőköre» febr. 29-én rendes gyűlést tartott a következő műsorra: Bíró Márton. Irta Jakab Ödön. Szavalta Tolnay Lajos 7. o. t. (egyszerü.) Kölesey életéről és balladairól. Felolvasta Eperjesi István 7. o. t. (egyszerü.) Az erdei lak. Petőfitől. Szavalta Buócz Imre 7. o. t. (egyszerü.) Bajza «Apotheozisa»-a Elemezte Tolnay L. 7. o. t. (dicséretes.) Stella Maris. Váraditól. Szavalta Pakots József 8. o. t. (dicséretes.) A debreczeni kör. Ismertette Téglás Béla 7. o. t. (jó.) Balogh Judith. Váraditól. Szavalta Herpel A. 7. o. t. (egyszerü.) A király és a költő. Irta Ábrányi Emil Szavalta Gerey Lajos 8. o. t. (jó.)

Szerkesztői telefon.

Schächter A. Győr. A talányokat átadjuk a rovatvezetőnek. **Kíváncsi.** A középiskolai r. tanár fizetése 1200 frt s megfelelő lakásbér. A tanárból igazgató, főigazgató, egyetemi tanár, képviselő, sőt miniszter is lehet, mint Böttvös Loránd, Szilágyi Dezső, Wlassich Gyula miniszterek példája mutatja. Azért ha hivatást érez a tanári pályára, csak lépjen arra, mire maga tanár lesz, jobb fizetésük lesz a tanároknak, épen mostanában ígérte a képviselőházban a kultuszminiszter. **Tóth D.** Szeged. Az iczike-piczike kis kisasszony meséje nem gimnázistának, hanem ovodás gyerekeknek való. Ha olyan nagyon szeret meséket olvasni, vétesse meg az édes anyjával Benedek Elek «Magyar Mese» és monda világ» ez. gyűjteményét. Eddig már 3 kötet jelent meg belőle. **Sziron-tai.** Bpest. A «Kosmos» nem egy ember, hanem egy nagy nyomda- és hírlapkiadó részvénytársulat. Az igazgatója Bloch Manó ur. **Kereszty J.** Ne higgye, hogy mi nem tudjuk. — csak nem szólunk, mert mi nem segíthetünk a bajon ugyse. Ha teljesen tőlünk függne, máskep volna. **Kún S.** A tanulók millenáris utazására vonatkozólag a Tanáregyesülethez fordult a miniszter, az egyesület már felelt is a leiratra s így nemsokára megfogja tudni hvgy ki rendezi az utazást. Annyit már most mondhatunk, hogy egy tanulónak 15 fitra lesz szüksége. **Gyanús.** Hiába okoskodik, nem használ. Nyugodjon bele a megváltozhatatlanba, a tanár ur tudja, mit csinál. **F. János Vác.** Az igazgató nem «parancsol» a tanárnak, annak még a miniszter sem parancsol, mert a tanár a saját osztályában amaga órájában korlátlan ur s az igazgató sem azt nem parancsolhatja meg neki, hogy valakit megbuktasson, sem rá nem parancsolhat, hogy azt, a ki megérdemli, ne buktassa meg. A tanár a saját lelkiismerete szerint jár el. **Kiss Elemér.** Akár hiszi akár nem hiszi, pedig úgy van. **Több kérdésre a jövő számban.**

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:

Egész évre ... 4 frt.
Fél évre ... 2 frt.
Negyed évre ... 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiunai tanár.

Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, IX., Soroksári-utca 31.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Teréz-körut 23. sz.

HIRDETÉSEK

felvételnek és jutányosan számíttatnak

Márczius 15.

Képzelmem régi, szép időkbe száll ma,
Dicső világ! rólad emlékezem.
Buzgó hálám szavát hazám virága:
Hős ifjuság! te néked szentelem.
Óh dalnok áldva légy haló porodban
Ki a honért ontottad véredet,
S te agg, kinek nevére szívünk dobban:
Oh zengd soká még búcsú éneked.

Feltűnsz előttem pirban égő arcczal
Szabad hazáért küzdő dalnokunk,
A mint eldörgöd lelkes indulattal
Eskü szavunk, szabadság szózatunk.
S feltűnsz előttem másik nagy vezér te!
Áhítva mondom: mit kíván a hon!
Lánczát megunt nemzet szabad Igéje,
Jogos, szent törvény zeng fel ajkadon.

Mint fölkelő nap biboros sugára:
Oly tiszta vagy szabadság hajnala.
Fényedre nem borulhat foltnak árnya,
Kiomló vér hozzád nem tapada.
Kiomló lelkesültség vívott tégedet ki!
Gyújtott a láng, hevült ezer kebel,
És van-e bator?... oh nincs senki, ... senki,
Ki lelkesült árral daczolni mer.

A legnagyobb kincs földön a szabadság!
Ember, nemzet, világ ezért eped,
S mi csak azt tudtuk, mily nehéz a rabság,
Szabadság! szint' feleltük már neved.

Csak álmunkban epedtünk már utánad,
Oly el nem érhető valál nekünk,
S mit nem tudott kivívni annyi század:
E nagy napon valóra ébredünk.

Kik egy családból, egy vérből eredtünk,
Egygyé lettünk. Tavasz szép Idusán
Tevésésgben forra össze keblünk
Oly sok testvérharc, vak viszály után.
Egyenlőséget adtunk millióknak,
Hogy mint egyenlők küzdjünk a jogér',
S ha visszavítottuk ős-jogát a honnak,
Közös legyen a hősi pályabér!

Ha fájt szívünk s ha lelkesíteni vágytunk,
Nem szólhatánk... oh mert nem volt szabad,
A bút szívünk mélyébe kelle zárunk,
Törött szárnyon zsibbadt a gondolat.
Nemcsak újjá teremtők hát hazánkat:
Feloldánk láncból a szellemet,
Az Ige, eszme messze, szerte szállhat,
Bejárhat rónát, völgyet és hegyet!

Félszázad tünt le néma semmisségbe,
Hogy áldva áldunk fényes hajnalunk!
Szent vagy nekünk, de mintha most... ez évbe
Legbuzgóbb lenne hála szózatunk.
— Egy e z r e d é v viharzott el felettünk,
S erőnk nem tört meg annyi párttusán,
Oh illő hát, hogy szívből ünnepeljünk
Az ezredik tavasznak Idusán!

Kún Béla.